Legenda o babnem vinu
Iz legende o babnem vinu, ki kroži od ust do ust, je nastala blagovna znamka Babno vino. Zgodba, ki je zelo pomembna za ta vinorodni okoliš, pripoveduje:

Nekega dne je grofica Žusemska s svojo sestro grofico Cecilijo iz Gradca v spremstvu s služabniki ter kletarjem Štefanom Kramerjem odšla pogledat trgatev na Babno Goro. Med ježo so se ustavili pri cerkvici sv. Ane, kjer sta grofici prosili sv. Ano, naj obdari grofico Cecilijo z materinskim blagoslovom, saj je že pet let v zakonu in nima potomcev. Nato so odjezdili proti lovski koči, kjer so kósili in pili tamkajšnje vino. Grofica Cecilija je zaradi vinjenosti prenočila s kletarjem in z nekaj služabniki. Ostali so odjezdili domov. Po nekaj mesecih so jim iz Gradca sporočili, da je grofica Cecilija v blaženem stanju. Le ta je kasneje rodila še dva otroka. Vsako leto pa ji je kletar Štefan iz žusemske grofije dostavil babno vino. Bilo je pa očitno, da babno vino bolj zaleže, če ga dostavi kletar osebno. V zahvalo za potomce je grofica Cecilija naročila prezidavo kapele sv. Ane.

Pri Sv. Štefanu ne manjka društev. Poleg prostovoljnega gasilskega društva so dejavna še športno društvo, konjeniško društvo in kulturno društvo, znotraj katerega deluje pevska skupina Štefanski fantje in folklorna skupina. Zelo aktivno pa se v življenje kraja vključujeta tudi odbor Rdečega križa ter pododbor društva upokojencev.

Prireditve
30. april
- pohod po poteh Turistične osmice - pot vodi mimo vseh krajev, o katerih pripovedujejo legende,
maj
- srečanje starejših krajanov
junij
- gasilsko tekmovanje za pokal Štefana Krumpaka
junij
- pionirsko gasilsko tekmovanje za pokal KS
julij
- blagoslov konjev na Babni Gori
avgust
- turnir v malem nogometu

Informacije:
Turistično informacijski center (TIC)
Šmarje pri Jelšah, Aškerčev trg 24,
tel.: 03 / 810 12 64
e-pošta: tic@smarje.si

Izdala in založila: Občina Šmarje pri Jelšah, 2007
Fotografije: Damjan Regoršek
Oblikovanje: Simona Krnetič

Sv. Štefan

OBČINA ŠMARJE PRI JELŠAH

Sveti Štefan, ki se prvič omenja v listini leta 1760, se je leta 1955 preimenoval v Vinski Vrh. Leta 1993 so krajani izvedli referendum, na katerem so se odločili, da kraj ponovno prevzame prvotno ime Sv. Štefan. Čeprav je štefan tudi merska enota za vino, se kraj imenuje seveda po svetniku Štefanu – prvem mučencu in zavetniku konjev. Krajevna skupnost pa poleg Sv. Štefana obsega še naselja Brezje pri Lekmarju, Babna Brda, Babna Reka, Babna Gora, Bukovje v Babni Gori, Grobelce in Lekmarje.

Za **Sv. Štefan** pravijo, da je kraj tisočerih legend. Poleg bogate dediščine in neokrnjene narave se lahko pohvali tudi s tem, da sta pri Sv. Štefanu svojo mladost preživljala znana pesnica **Ana Doberšek**, bolj poznana pod psevdonimom **Saša Vegri,** in pisatelj **Daniel Artiček**. Slednji je v svojem delu Legende grofije žusemske zbral pripovedi, ki predstavljajo kulturno identiteto krajev nekdanje grofije. Daniel Artiček je tudi avtor številnih publikacij, povezanih s Sv. Štefanom in okoliškimi kraji.

Cerkev sv. Štefana
Cerkev sv. Štefana se prvič omenja leta 1494 in je v osnovi poznogotska. Konec 17. stoletja so ji povišali in obokali ladjo, vdelali pevsko emporo, prizidali kapeli, prezbiterij in zakristijo ter predelali zvonik. Od tedaj ni bila deležna bistvenih sprememb. Cerkev je postala župnijska leta 1760. Ima enovito zaključeno podobo tako v notranjščini kot na zunanjščini, kar daje bližnji in daljni okolici značilen pečat.

Cerkev sv. Ane na Babni Gori
Cerkev, posvečena sv. Ani, se omenja že leta 1490, vendar je bila precej manjša od sedanje stavbe. Cerkev, ki je iz prvih let 18. stoletja, je po svojem konceptu in notranji organizaciji izredno napredna stavba ter kaže na severne vplive, predvsem na Gradec. S sočasno izdelano kakovostno opremo ustvarja celovit baročni ansambel, ki sodi med pomembnejše dosežke sakralne arhitekture v našem prostoru.

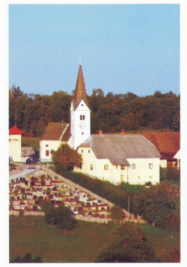

Cerkev sv. Janeza Krstnika v Orehovcu
V osnovi gre za poznogotsko stavbo, ki je leta 1926 pogorela. Po obnovi je ostala nespremenjena do danes. Veliki oltar je bogato delo iz druge četrtine 18. stoletja. Gotski zvon je bil leta 1695 predelan. V obeh kapelah so freske Antona Jožefa Lerchingerja iz okoli 1760. leta. Cerkev je značilen primer barokizacije poznogotske cerkve s kakovostno baročno opravo in poslikavo v kapelah.

Razvaline gradu Žusem
Grad Žusem se prvič omenja leta 1203 in leži na kopastem pomolu pod naseljem Žusem. V svoji zgodovini je grad menjal veliko lastnikov: grofe Celjske, pl. Altenhaus, Moscon, Reising idr. Njegov zadnji lastnik je bil L. Fiegelmüller, ki je grad leta 1871 prepustil uničenju, da mu zanj ne bi bilo treba plačati davka.
Kot večina naših gradov, ki so se ohranili v novem veku, je tudi grad Žusem v podobi, kakršno je imel ob koncu 19. stoletja, rezultat številnih prezidav in dozidav. Danes so od nekdanjega bliščа ostale le razvaline.

V **Grobelcah** naj bi nekoč stal tudi samostan, vendar njegovih ostankov danes ni več. Tam stoji le domačija, ki so jo prebivalci poimenovali Meniše – po menihih. Vrh Grobelc predstavlja izjemno razgledno točko. Od tam oko seže vse do Svetine in Rogle.

H krajevni skupnosti Sv. Štefan sodi tudi **Sedovška domačija**, ki sicer stoji na tromeji krajevnih skupnosti Sv. Štefan, Zibika in Šmarje pri Jelšah. Predstavlja vrhunski kulturni spomenik, edino tovrstno ohranjeno etnološko dediščino na Slovenskem. Domačija je poimenovana po hribu Sedovec, sicer pa se danes tam razvija sodobna turistična ponudba.